

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrta leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne števe seprodajajo po 6v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališka poslopje števe 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 250, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 6.

V Ptuj v nedeljo dne 11. februarja 1912.

XIII. letnik.

Krinka doli!

Vsled slovensko-klerikalne obstrukcije je štajerski deželni zbor po par tednov brezuspešnega a dragega zasedanja zopet domu poslan.

Zopet torej je kocka padla, — vlada je zasedanje štajerskega deželnega zbora odgodila, ker slovensko-klerikalni poslanci niso dopustili nobenega resnega gospodarskega dela, temveč so raje s svojo iz Ljubljane naročeno obstrukcijo vso deželo v največjo nesrečo pahnili.

Človeku zavrže kri in hude besede se nam silijo v pero. Kajti mi vemo, da slovensko ljudstvo ne obstoji iz samih debelih fajmoštrov, mastno plačanih profesorjev in prvaško-oderaških advokatov. Mi vemo, da je štajersko ljudstvo po večini kmetijskega, delavskega stanu, mi živimo med tem ljudstvom in vemo, da trpi in umira v neskončni bedi... Kletev in jezna beseda se nam silijo na jezik, ako pomislimo, da je usoda tega lačnega ljudstva odvisna od peščice politično-klerikalnih hujskačev, katerih vest lahko iztegneš, kakor kos gumijevega traka. Ali mirna kri, — preglejmo enkrat na podlagi dejstev in resnice ves položaj! Preiščimo vestno vso zadevo, kajti zdaj je čas, da se ljudem oči odpira!

Enkrat že, pred dolgimi leti, so slovenski poslanci hoteli ustavno življenje zaradi svojih protiavrstrijških načrtov umoriti. Ali takrat je slovenske poslance ljudstvo samo, slovensko ljudstvo samo, prisililo, da opustijo obstrukcijo in da pričnejo za narod delati! To je bilo enkrat, pred leti, — danes pa imajo slovenski poslanci nezasišano predrzno čelo, da smatrajo ljudstvo le za molzno kravo, potom katere se hočejo ojačiti in okrepčati. Iz tega naziranja sledi njih brezvestnost. Slovenski poslanci menijo, da jih je Bog edino v namene samoljubja, sebičnosti in slavoheleja vstvaril. „Nekaj“ hočejo „biti“ in nekaj — dobiti! To je začetek in konec „politične“ klerikalne stranke, kateri so na Dunaju lastni pristaši dali ime: „Pobasaj-stranka“ ali pa po nemško: „Gott-Nimm-Partei“...

V štajerskem deželnem zboru so pričeli slovensko-klerikalni poslanci svojo nesrečno obstrukcijo brez političnega, gospodarskega ali moralnega vzroka. Dobro vemo, da je med posameznimi slovenskimi poslanci prišlo do ostrih prepričev zaradi obstrukcije. Ali — pamet ni zmaga! Divjaki v stranki so bili v večini in pred njimi so morali vsi pametni glasovi vtihi. In nakrat je prišel znani telegram iz Prage, po katerem so posamezni klerikalno-prvaški poslanci pričeli z obstrukcijo, brez da bi imeli zato sklep svojega kluba. To je bil začetek te nesrečne vojne!

Deželni zbor je bil odgoden in med ljudstvom se je dvigal nepopisni vihar. Vkljub temu, da so bili „narodnjaki“ takrat tako neumni, da so se vdinjali klerikalni stranki, je slovensko ljudstvo na impozantnih shodih protestiralo proti temu zločinu nad

štajerskim gospodarskim življenjem. Res je sicer, da so pričeli potem politični popi svojo na ligurijanski podlagi rojeno gonjo, res je, da so nevedne in skozi stoletja duševno zaumarmene množice ljudstva na gostilniških „shodih“ zbirali in na komando mežnarjev ter faroških kuharic papirnate rezolucije sklepali, — ali klerikalne množice bi tudi za svojo smrtno obsodbo glasovale, ako bi to črni zapeljivci komandirali.

Prišli so potem meseci trpljenja, meseci bede. Narava sama je bila mačeha našim vbojim kmetovalcem, — suša, nevihte, toča, mrčesje, živinske bolezni, vse je sodelovalo, da spravi kmeta na beraško palico. In ko se je kmet v svojem obupu oziral na deželo, ki bi mu morala in mogla pomagati, ko je prosil za podpore, za brezobrestna posojila, za regulacijo Drave in Pesnice, za kos kruha, — dobil je odgovor: ne moremo, kajti slovenski poslanci tega ne dopustijo!

To so dejstva, ki jih ne more nikdo prikriti in ki jih ne bode izbrisala niti najdebelejša blagoslovljena laž! Zdaj pa je vlada zopet poskusila, deželni zbor v red spraviti in s tem težko prizadetemu ljudstvu pomagati. Slovensko-klerikalni poslanci so delali najprve prijazne obraze in bilo je, kakor da hodejo pogajanja rodila uspeha. „Narodna stranka“ je spremenila svoje prvotno stališče in se je izjavila proti obstrukciji. Vsa štajerska javnost, v kolikor zna sama misliti, je proti obstrukciji. Pod tem vtišom so se pričela pogajanja. Mi nimamo vzroka, zagovarjati to ali ono odločilno stranko v deželni zbornici; ali to lahko rečemo, da so nemški nacionalci vse storili, da bi obstrukcijo odpravili. Ko bi imeli slovenski klerikalni poslanci le iskrico veselja do resnega dela, morali bi odnehati. Ali ne, oni ednostavno delati niso hoteli in zato so stavili vedno nove, vedno ošabnejše in predrznejše zahteve. Gotovo je, da bi, ako bi se jim te blazne želje uresničile, zopet nove zahteve stavili. Kajti — delati nečemo!

Nekaj je pri temu zanimivo: slovensko-klerikalni poslanci se niso potegovali za gospodarske zahteve, ki bi slovenskemu ljudstvu na spodnjem štajerskem v gmočnem oziru pomagale, marveč le za politične zahteve, s katerimi se ne more nikdo strinjati, ker so v svojem bistvu protiavrstrijškega in protištajerskega duha. Nemški spodnjestajerski poslanci, zlasti naš Ornig, so izjavili, da se bodejo gorko potegovali za vse zahteve slovenskih poslancev, ki se tičejo gospodarstva dežele (n. p. regulacije rek, podpore kmetom, brezobrestnih posojil, važnih naših železnic itd.) Ko bi se šlo torej širokoustnim slovenskim poslancem za ljudstvo, morali bi to ponudbo zgrabiti z obema rokama. Kajti priložnost je bila dana, da ljudstvo mnogo koristnega pridobijo. Ali v tem odločilnem trenutku so slovenski poslanci pokazali, da se jim gré edino za politiko, edino zato, da bi raztrgali štajersko in potem avstrijsko domovino, da bi vstvarili svoje „ilirsko kraljestvo“. Vrgli so vse gospodarske zahteve v staro železje in so raje razbili de-

želno zbornico, ne da bi odnehali od svojih političnih blaznih zahtev!

Kaj bo zdaj? Dežela pride v vedno večje nove dolgove, ki jih bode ljudstvo moralo končno vendar plačati. Ves gospodarski napredek je vstavljen. Obupani kmetje ne dobijo nobenih podpor in z njimi so pokopani tudi upi vseh drugih stanov. Regulacije potokov se ne bodejo nadaljevale. Izplačalo se ne bode nobenih brezobrestnih posojil. In nadalje se ne bode več mogle občine in okraje podpirati; vstavilo se bode zgradbe velpotrebne cest, vstavilo zgradbe važnih železnic, za katere prosi ljudstvo že skozi desetletja. Celo bolnišnicam se ne bode moglo dajati potrebnih sredstev, tako da se bode moral bolnik na cesto metati... To so dosegli slovensko-klerikalni poslanci pod vodstvom Robiča, Korošca, Verstovškega in Benkoviča.

In zdaj vprašamo: ali ni to naravnost neobvpitljivi zločin, ki so ga izvršili slovenski poslanci nad slovenskim ljudstvom? Slovenskim poslancem je ljudstvo le igrača...

Kmetje, odprite oči!

Politični pregled.

Francoske nune v Tirolu. V mestu Hall se je prodalo stari štift z zemljišči in poslopji neki francoski nunski kongregaciji za 300.000 K. Zanimivo je, da je cesar Jožef II. štift v Hallu razpustil in posvetnim namenom oddal. Zdaj so se zopet vgnezdile pobožne lenubinke, ki jih je francoska vlada opravičeno čez svoje meje pognala!

Vojaško veselje. Na Poljskem imajo slavnost blagoslovljenja vode. To seveda po zimi. Na Avstrijskem samoumerno je, da morajo vojaki pri tej cerkveni slavnosti sodelovati. V Lvovu je moral en infanterijski oddelek od 8. do 11. ure dopoldne na prostem stati; bilo je 18 gradov mrazu. Po ceremoniji oglasilo se je pri zdravniku 125 vojakov, katerim so zmrznile roke, ušesa ali nosovi. Proti trpinčenju živali imajo društva, proti takemu trpinčenju vojakov pa ne.

Politični testament. Bivša kraljica Natalija razpisala je v svojem testamentu 300.000 frankov za tistega, ki bode maščeval smrt njenega sina, bivšega srbskega kralja Aleksandra.

Na Portugalskem so se zgodili veliki nemiri. Mlada republika ravno v svojem notranjem še ni utrjena. Na eni strani hujskajo vedno še pristaši prepodenega kralja, na drugi pa vstvarjajo žalostne gospodarske razmere nezadovoljnost. Nemiri so pričeli med kmetijskim delavcem v plodoviti pokrajini Evora. Kér je prišlo tam do prask, pri katerih je bilo par delavcev ustreljenih, proglasili so socialisti splošni štrajk. Vlada je seveda z odločnim nastopom nemire vstavila. Ali boji se bili krvavi in gotovo ne morejo koristiti mladi republiki.

Škandal v Italiji. V Neapel je prišel laški general Pugani, ki ima preiskati velikanski škandal. Za vojake v Tripolisu se je namreč odposlalo 12.000 volov. Pri tej dobavi je bila država za 200.000 lir osleparjena. Od živino-

zdravnikov zavrženo živino se je vkljub temu odposlalo. Da se teža zviša, dalo se je volom mnogo soli, potem suhe mrve in končno veliko vode. Tudi pri raznih drugih dobavah so izvršili laški „patrioti“ velike sleparije.

Zobna kréma

KALODONT

Ustna voda 40

Novi papeževi nuncij na Dunaju.

Kakor smo že poročali, umrl je pred par dnevi papežev nuncij Bavena na Dunaju. Izredno hitro bil je imenovan njegov naslednik v osebi monsignora Scapinelli di Leguigno.

Msgr. Scapinelli
Nuntius in Wien.

pinelli di Leguigno. Novi nuncij, katerega sliko prinašamo, bil je doslej v Rimu tajnik za izredno duhovniške zadeve. Baje je prevzel novo službo nerad in le za tri leta.

Dopisi.

Konjice. Pretekli teden se je vršil tukaj zanimiv prizor za naše pobožne in svete klerikalce, katere nam tudi pripravlja in pošilja sem gori iz Draževasi Žički fajmošter Kosar. Enega izmed teh pobožnejših Robara Jerneja je kar žandar v sredi našega trga v imenu postave s seboj vzel zaradi kraje. Ta možicelj čaka sedaj na odkritje še drugih njega zadevajocih enakih hudodelstev v zaporu. Prišel je ta Kosarjev Robar z najčistjšo vestjo s svojim švogram pisma delat in roka pravice ga je kar na pravem prostoru našla. Značilno pa je to, da je fajmošter Kosar s tem Robarjem najboljši prijatelj. Par večerov poprej sta še vkup v farovžu z drugimi sladkimi bratci furež obhajala in se prav dobro mastila z mašo, katero je Kosar po Žički fari nabermal.

Iz Kozjega. Vsaka reč ima svoj konec, tako tudi nekdanja sloveča tržka požarna bramba. Od leta 1909, odkar so odstranili dvojezični napis na gasilnem domu in spremenili povelje v slovensko, gre vse rakovo pot. V gasilnem domu imajo sedaj miši in podgane komando. Poveljnik glej, da te nedolžne živalice, katere zdaj gnezdi v čeladah in drugod, nekdanj takorekoč prve požarne brambe na Spodnjem Štajerskem ne ugonobijo. Kdo se pa je svoječasno zavezal, bolj globoko v žep seči? Zdjaj naj tisti „na pomoč“ hitijo! Ja, dragi čitatelj, misliš, da ne bi bilo boljše namesto „gasilnega društva“, kako klerikalno n. p. katoliško izobraževalno društvo, društvo za farne device ali društvo klerikalnih zvezdoštevcev? Taka društva bi bila za naš napredni trg, ker bi lahko z dobrim izgledom vsako bližnjemu pretečo nesrečo odstranila. Danes nimam časa več povedati, pa bom drugi o vzgoji in „tobaku“ se še širneje izrazil. Balto.

Rajhenburg. (Nesreča). 18 let stara posestnikova hčer Antonija Šošterč v Reštajnu nad Rajhenburgom je šla v sredo dne 31. prosinca po kruh v škeden, in je na potu z nožem tako nesrečno padla in se s tistim v vrat zabodla, da je v par urah umrla. Tako dolgo je še živela, da je bila od duhovna iz Zagorja previdena. N. p. v m.!

Bohova pri Hočah. Dragi Bohovljani! Kakor sem slišal, bodo pri vas v kratkem občinske volitve in to že našega kaplana Ivana Baznika zelo skrbi, ker on že zdaj na poti vaše kmete zastavlja ter jih prav lepo nagovarja: Vi boste ja volili z našimi (klerikalci), da se nam zopet našo občino v našo slovensko krilo nazaj zvali! Viš ga Baznika, za občinske volitve skrbi, ali verouk v Razvanski šoli čisto opusti, ker mu za nemško učenje naših malih ni. Tak, gosp. Baznik, kateri kaplan verouk opusti in se za občinske volitve briga, tak naj mašniški stan zapusti! ... Dragi Bohovljani, Vi pa s korajžo naprej, da Vas črna tema ne doleti!

En potovalec iz Hoče v Razvanje.

Iz Jesenic. Občinske volitve bodo vsled kurza gospodarske stranke v I. razredu razveljavljene, v II. in III. razredu pa radi sleparstva klerikalnih agitatorjev. Tako bode famozni fajmošter Jeseniški vasi ven sfrčal! — Šola. Znani vaški fajmošter še vedno Jeseničane farba in jim obeta 8 razredno ljudsko šolo, potem meščansko in nazadnje univerzo! To bi bilo vse lepo, samo ako bi bilo res? Po naših mislih imamo za pričakovati 8 razrednico tako, kakor judje izveličarja! Capito? Tedaj bomo še čakali na novo 4 razrednico nekaj let; nam tudi prav! Ker vemo, da njegove izjave in podpisi pri oblastvih toliko veljajo, kolikor Skubič na Jesenicah, namreč — nič! Ko je bil še na Vrhnikih za kaplana, so marširali vsi njegovi dopisi pri c. kr. vladi v tako zvani „Papierkorb.“ Vaški fajmošter in fabriksinšpektor Anton Skubič je v tukajšnji tovarni zasačil več delavcev in med njimi samo pristne ajmohtarje, da so kupovali nenravne razglednice. Ovadil jih je orožnikom, seveda bodo sedaj ti izvoljeni ajmohtarji à la Novak, Pretnar itd. preizkuševali v Kranjski-gorskih zaporih sladke urce, ki so jih doživeli z fajmoštrom Skubič-om na Jesenicah! O pikantnostih raznih rimskih doktorjev, katere so se vršile v Jeseniških hotelih, pa za danes še zadržimo in tudi v istih devičarjev, kateri so na kolenih omožene žene radi nenravnega obnašanja prosili za odpuščenja!!! — Skubič, pometajte prej pred lastnim pragom!!! Capito!!!

„Vinar sv. Petra.“

Kakor znano, ima ves klerikalizem lažljivo in vsled tega protikrščansko podlago. Med drugim farbajo klerikalci tudi vbogo ljudstvo, da je papež „vbogi jetnik“, ki mora v Rimu „na slami spati“ itd. Ta laž ima edino ta namen, da bi se lažje iz itak revnega ljudstva kolikor mogoče veliko denarja izsesalo. Pod pretvezo, da je papež „vbogi jetnik“, nabirajo klerikalci namreč denarje pod imenom „vinarja sv. Petra.“ Od najrevnejšega človeka, od slehernega berača vzamejo zadnji vinar.

To beračenje ima „lepe“ uspehe. Kajti glasom računov rimskega doktorja Rutili naberejo klerikalci vsako leto okroglo 3 do 5 milijonov kron denarja pod imenom „Petrovega vinarja.“ Kadar delajo posebno reklamo za to izsesavanje revežev, dobijo seveda še mnogo več. Tako so nabrali leta 1900 skupaj več kot 18 milijonov kron.

Zanimivo pa je, da od vsega tega denarja papež sam niti vinarja ne dobi. Pač pa dobijo od tega krvavega denarja kurijski kardinali, ki jih je okroglo 25 in „ki nimajo nobenega drugega namena, nego da se mastijo v Rimu“, vsak po 26.000 kron na leto, skupaj torej več kot pol milijona; k temu pride še 150.000 kron za njih stanovanja, nadalje slučajni izdatki za izredna poslanstva itd. Ti kurijski kardinali košajo na leto okroglo en milijon kron. Istotako en milijon se izda za papeževe nuncije, politične zastopnike, delegate itd., od katerih dobivajo vsak od 16.000 do 60.000 kron na leto. Potem pride velikanska množica nižjih uradnikov in uslužbencev, ki vsi skupaj nimajo ničesar opraviti; tako n. pr. „papeževi generalni poštarji“, „Oberstallmeisteri“, tajni „Haushofmeisteri“, „raznaševalci zlate rože“ (!!), „zastavonoše svete katoliške cerkve“ itd.; to so službe, katerih imejitelji so navadni postopači, ki „žrejo“ iz ljudstva izsesani denar. Nadalje „žrejo“ ta denar nobel-garda, palačna garda, švicarska garda,

papeževi orožniki (ki nosijo vsi le svoje lepe uniforme špacirati!), pompierji. Nadalje stari vpokojenci bivše cerkvene države; ko je namreč ta cerkvena država ponehala, hotela je italijanska država vse njene uradnike prevzeti; ali klerikalci tega v svoji domišljavosti niso dopustili, marveč so raje vsem tem uradnikom dali celo plačo kot penzijo; zdaj morajo vbogi ljudje s svojimi od ust prihranjenimi krajcarji te lene penzioniste živeti; od leta 1870 so ti „penzionisti“ več kot 50 milijonov kron „požrli.“ Končne ostanke „Petrovega vinarja“ pa „požre“ cela vrsta tatov in sleparjev, ki se redijo okoli papeževega dvora kakor kobilice na mastnem travniku ...

In kdo plačuje vse to? Ljudstvo, katoliško ljudstvo, revno ljudstvo, ki hira v lakoti in trpljenju ...

Kmetski stan.

Čast kmetskemu stanu, on je najlepši na svetu!

Kadar se poleti krasno petje ptice začne, kadar se dviga solnce s svojo krasoto žarkov k dnevnemu delu; kadar se žitja zlati blagoslov proti zemlji priproguje in se krasota krasote dotike, — vse to ima edino kmet na svetu, medtem ko pokriva težki dim hiše v mestu in se poraja tam otožnost v srcih ...

In vendar je cilj ljudi le mesto. Noben fantič, nobeno dekle ne pomisli, kako sveta je domovinska gruda.

Odhajajo, potujejo v mesto, medtem ko stoji na deželi kmet v težki bedi. Sam je, sam za delo, za obdelovanje njive, proč je sin, prosi hčerka, da si poišče ta boljše sreče. In tako gre naprej, leto za letom; nikdo ne mara kmetsko težko delo izvrševati in sam je kmet preslaboten. Le edinost dela nas močne!

Gusta Habernig
Sörg na Koroškem.

Novice.

Koliko pismov se piše po svetu? Poštni zavodi vseh dežel po svetu razpošiljajo vsako leto okroglo 3.300 milijonov pism; torej vsak dan nekaj čez 9 milijonov, vsako uro 376.711 pism, vsako minuto 6.278 pism in vsako sekundo 104 pism. Ako bi se vsa ta pisma skupaj imelo, tehtali bi 38 milijonov kil. Drug poleg drugega položen pokrila bi pisma 44.000 hektarjev. Ker imamo na svetu okroglo 1.581 milijonov ljudi, pride na vsakega človeka letno dve pisma.

Od straže obstreljena. Brata Johan in Franc Polka na Dunaju nadlegovala sta v pijanosti vojaško stražo na Schmelzi. Vojak ju je svaril, ali ker sta mu hotela patrondaško vzeti, je nanja ustrelil. Oba brata sta bila tako težko ranjena, da sta kmalu nato umrla.

Draga poštnina. Neka londonska firma od poslala je pred kratkem iz Rusije na Avstrijo vrednostno pismo, za katerega je morala z določeno zavarovalnino vred 4.512 K poštne plačati. Na prvi strani pisma prilepljenih je 281 znamk po 10 rublov. Za to poštino bi se bilo seveda lahko posebnega uradnika poslalo.

Bogastvo Rotschildov. Vkljub poročilom o velikanskem premoženju posameznih ameriških milijarderjev je vendar dejstvo, da so Rotschildi še vedno najbogatejši na celem svetu. Družina Rotschildov ima namreč okroglo 9.500 milijonov premoženja. S tem velikanskim kupom denarja ne more nikdo tekmovati. Mi imamo več kot 1.500 milijonov ljudi na svetu. Rotschildi bi lahko dali vsakemu človeku na svetu po 6 kron in še bi jim velikansko premoženje ostalo.

Iz Spodnje-Štajerskega.

Franz Woschnagg †

Iz Šoštanja prihaja žalostna vest, da je tamkaj umrl g. Franz Woschnagg starjši. Pokojniku morajo prijatelji in sovražniki priznati, da je spadal med najplemenitejše značaje malega tega mesta in spodnje Štajerske sploh. Šoštanjski domačin je bil pokojnik